

Özgürlük Bayramı

– Veysel Başer · 19 Mayıs 2011

ÖZGÜRLÜK BAYRAMI

19 Mayıs 2003 ...

"Gösteri yapan şu kızlar, yatıp kalkıp Atatürk'e dua etsinler," dedi Elif. "Şu yaşlarda ya köpek enciği kadar doğurdukları çocuklarına bakacaklardı, ya da, yaşlı kocalarının iğdiş keyfini getiriyor olacaklardı," Hafiften gülen Esin, televizyonun sesini kıstı. Elif, "Bence 19 Mayıs, kızların özgürlük bayramı," deyince bu defa şaşkın gülüş attı.

Gelin-görümce, televizyondan yayınlanan 19 Mayıs gösterilerini izliyorlardı. Onlar, gelin-görümce-yenge yakınlığından daha çok candan iki arkadaş ve dosttular. Elif, yirmi üç yaşında Esin de on yedisine yeni girmişti. Lise sondaydı. Yengesine Elif diye hitap ederdi. Baş başa olduklarında bazen, "Yırtık Rahibem" derdi. Elif, hiç gocunmazdı. Öylesine kafa dengi olmuşlardı ki, gün içinde buluşmasalar bile mutlaka telefonla görüşürlerdi.

Esin, 19 Mayıs provaları sırasında ayağını burkmuş, bir hafta rapor almıştı. Bilekten sargılı sol ayağı sehpa üzerindeydi. Şortlu ve tişörtlüydü. Elif, kapalı ve uzun elbiseliydi. Evde başka kimse olmadığı için türbanını çıkarıp parlak siyah saçlarını özgür bırakmıştı.

Esin'in ağabeyi ve Elif altı ay önce, haremlik-selamlıklı ve mevlitli bir düğünle evlenmişlerdi. İki taraf da, ilçenin köklü ailelerindendi. Ama ne yazık ki ayrı dünyaların insanları gibiydiler. Esinler sosyal demokratken Elifler, etkin bir cemaate bağlı muhafazakâr yapıdaydılar. İşte bu nedenle Esin'in ağabeyi ve Elif'in evlilikleri hem zor olmuş hem de ilçede epey tantana yaratmıştı.

Esin, ağabeyinin oldubittisiyle Elif'i, deniz kıyısındaki bir pastanede tanımıştı. Yaz mevsimi olduğu halde içeride pardösüleri ile oturan türbanlı iki kıza göndermişti ağabeyi. "Beyaz tenli olanı," demişti sadece. Mimar ağabeyine yobaz (!) bir kıızı yakıştıramamıştı. Bulunduğu çevrede türbanlılara o gözle bakılıyordu. Onları hor görmenin kasıntısıyla "Sizlerle tanışmam istendi," deyip masalarına oturmuştu. Kısa süre sonra beyaz tenli kızın güzelliğinden, yarenliğinden öylesine etkilenmişti ki, görünüşe aldanmanın utancını duymuştu.

Daha sonraki günlerde Esin, ağabeyi ile Elif arasında ulak olmuştu. Elif'e müthiş ısınsa da onun türbanlı ve yakın çevresinin bir cemaate bağlı oluşlarını, aralarında saklı bir uyumsuzluk görüyordu. Elif'e bir gün, "Abimin ileriye dönük hedefleri var. Önceliği, ilçenin belediye başkanlığı. Sonrasında milletvekilliğine soyunma. Belki de bakanlık. Öyle bir olguda protokol gereği türbanı açar mısın?" sorusunu yöneltmişti. Ondand, "Dereyi geçerken paça sıvamasını da bilirim," yanıtını almış ve son derece hoşnut olmuştu. Ardından, laiklik konusunda görüşünü öğrenmek istemişti.

"Dincilerin, dinsizlerin ve çıkarıcıların değişik şekillerde dini sömürmelerine karşı çıkmak laikliğin özüdür,"

diyerek söze başlamıştı Elif. "Bana göre laiklik; dinin ve inancın özgürlüğünü koruyup kollamaktır. Dinin özgürlüğü, asalak ve yapışkanların dinden arındırılmasıdır. İnancın özgürlüğü ise, kişinin kendi özgür iradesiyle dini görevlerini yerine getirmesidir. Tarikatta, cemaatte ve dini iktidar aracı olarak kullanan bir devlette kişi inanç özgürlüğü içinde olamaz. Din adına yapılan dayatmalara uymak zorundadır. Kendini sürekli baskı altında hisseder. Çok kez, içiyle görüntüsü uyuşmaz. Gizli bir ikiyüzlülük içinde yaşar. Duru ve özde bir duyguyla dinin ve inancın özgürlüğü korunduğunda din, ne devlet yönetiminde araç olur, ne de devlet dini boyunduruğu altına alabilir. Laiklik, böylesine yüce bir değer iken, ne acıdır ki dinci geçinenlerce dinsizlik diye yutturulmaktadır. Laikliğin değerini anlamadığımız gibi, Allah'ın, milletimize verdiği bir nimetten de habersiziz. Kuran'daki bir ayet şöyle der. 'Ey inananlar! İçinizden kim dininden dönerse, bilsin ki Allah yakında, onların yerine öyle bir millet getirir ki, onları sever, onlar da Allah'ı sever. İnananlara karşı yumuşak, kâfirlere karşı da onurlu ve şiddetlidirler. Allah yolunda mücadele eder, hiçbir kınayıcının kınamasından korkmazlar. Bu, Allah'ın dilediğine verdiği bir nimettir.' Türklerin, Allah'ın bu nimetine erişen bir millet olduğuna inanırım ben. Arapların ikiyüzlülüğüne aldanarak katliamları sonucu kılıç zoruyla Müslüman oldukları halde, ele geçirdikleri yerlerdeki hiçbir halkı kılıçla Müslüman yapmayıp, insanların dinlerine hoşgörüle yaklaşmışlar. Bunu kınayanlardan korkmamışlar. Allah yolunda savaşmaktan çekinmemişler. Allah'ı gönülden sevmişler ve düşmanlarına, Allah! Allah! haykırışıyla karşı koymuşlar. Ne zamanki dini her yerde ve her konuda araç yaparak yozlaştıklarında Allah da, verdiği bu nimeti geri çekmeye başlamış. Bu milleti çok seven Yüce Allah, son bir nimet olarak Atatürk'ü vermiş. Atatürk, milletini emperyalizm asalaklarından kurtarıp egemen yaptığı gibi, milletinin dini İslam'ı ve inancı da özgürleştirdi. Devlet ve toplumdaki yozlaşmış dinsel yapılanmaları kaldırdı. Dinin, sadece Allah'ın egemenliğinde olduğunu kafalara yerleştirmek istedi. Milletinin, safsatalar ve hurafeler yerine gerçek İslam'ı öğrenmesini sağlamaya çalıştı. Ne yazık ki, her konuda olduğu gibi bu konuda da O büyük insanı anlayamadık. Devleti yönetenler, ne insanların inanç gerçeğini görebildiler, ne de çıkar uğruna dinin sömürülmesini...Toplum da bunlara duyarsız kaldı. Hele yakın dönemlerde bu işlerin iyice cılkı çıktı. Din ve inanç, özgür kalacağı yerde daha çok istilaya uğradı. Bu millet, Kuran dininden sapmaya devam ederse, korkarım ki Allah'ın bu nimeti bir başka millete geçer..."

Esin, işte bu söylem ve öngörüsüyle şaşkınlığına uğramış, gelecekteki yengesinin bilgili oluşuna da sevinmişti

"Yarın evlenip erkek egemenliğine girdiklerinde, bir daha böyle gösteri şansı bulamayacaklar," diyerek gösteri yapan kızları işaret etti Elif. "Arayış içinde olacaklarını sanmadığım gibi, törpülenen özgürlüklerine de seyirci kalacaklar. Amazon ormanlarında yaşayan ilkel toplumlarda kadın, kocasından ya da yakını olan bir erkekten hakaret gördüğünde kendini azgın sulara bırakmış. O nedenle kadınlar, erkeklerden daha saygın ve özgürmüş. Diğer toplumlarda ise kadınlar, kaderciliğe sığınmışlar. Varlık nedeni ve değerlerinin mücadelesini verecekleri yerde, erkek hükümrancılığının destek elemanı ve çıkar aracı olmuşlar. Erkekler tarafından sürekli kullanılmışlar. Hatta en yakınlarınca..."

Esin, kendini tamamen yırtık rahibesine verdi.

Elif: "Çoktanrılı dinler döneminde tanrılar, tanrıca olan kız kardeşleriyle evlenerek tanrılıklarını daha da

yüceleştirmişler. Tanrısal krallar da, hükümlüklerini pekiştirmek için kız kardeşiyle evlenerek soyluluk ve güçlülük sağlamak istemişler. Sümerlerde, Firavunlarda, Hititlerde, İnkalarda ve Japonya'da yaşanmış bunlar. Kimi krallar, öldüklerinde bile kadınlarını diri diri mezara götürmüşler. Arapların kız çocuklarını diri diri gömmeleri, ta Sümerlerden gelen bir anlayışın farklı bir boyutuymuş. Bakamayacağımız için öldürdük demeleri, ölüme kılıf hazırlamaktan başka bir şey değilmiş."

Esin, hayretle irkildi.

Elif: "Sümerler ve sonraki dönemlerde, erkek çocuktan önce doğan kız çocukları evlat sayılmazmış. Tanrının bir cezası kabul edilen bu kızlar, kutsal fahişe olmaları için tapınak rahiplerine verilmiş. Araplarda kutsal fahişelik kurumu olmadığından, oğlandan önce doğan kız çocukları ondan diri diri toprağa gömülürmüş. İlk çocuğun oğlan olması şeref, kız olması utanç olarak benimsenmiş. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da kızların, erkek kardeşlerle eşdeğerde olmamasının temelinde de işte bu tarihsel olgu yatıyormuş."

"Kutsal fahişe ne oluyor?"

"Sözde tanrı ve tanrıçalar adına denilerek, bekaretlerini rahiplere veren ve mabette fahişelik yaparak mabede gelir sağlayan kadınlar."

Esin, bu kez hayretle gülümsedi.

Elif: "Yakın döneme kadar Avrupa'da bile krallar ve prensler, hükümlük uğruna yeğeni kızlarla evlenmişler. Avusturya'da Margarete-Theresia ve Portekiz'de Maria I, bunlara sadece birer örnektirler. Kızlar, yaşının küçük-lüğüne bakılmadan dedesi yaşındaki kral ve prenslerin koynuna sokulmuşlar. Altı aylıkken nişanlanıp, dokuz yaşına gelince evlendirilen kızlar bile var. Şimdi medeni dediğimiz Avrupa'nın bazı soyluları (!) arasında, yüz sene öncesine kadar işte böyle soysuzluklar yaşanmış."

Esin, hayret etti.

"Benzer çirkinlikler Osmanlı imparatorluğunda da yaşanmış," diye devam etti Elif.

"Padişahlar,saltanatlarını güvence içinde sürdürmek için kızlarını, kız kardeşlerini, hala ve yeğeni olan kızları, sadık kalsınlar diye paşa ve beylere damat yapma gerekçesiyle peşkeş çekmişler. Çoğu köle kadın çocuğu olduğundan, halk öyle dermiş, sultanları da köle kadın gibi kullanmışlar. Saraya damat yapılan paşa ve beyler de, sultanlarla aynı buyruk yazgısını paylaşmışlar. Damat olmayı istemeseler bile, başlarına neler geleceğini iyi bildiklerinden, 'Ferman padişahımızındır' diyerek eğdikleri kellelerini kurtarırlarmış. Evli olanlar, üç kere 'boş ol' deyip karılarını boşar... 'Ya divana baş, ya da kuzguna leş' ferman yazgısıyla saraya damat olma şerefine ulaşırlarmış. Bazıları, sadrazam da olsalar kuzguna leş olmaktan kurtulamamışlar. Cellatlara kurban gitmişler."

Esin, hafiften güldü.

Elif: "Sultanların öbür köle kızlardan tek farkı, şaşalı düğün alayıyla kocaya giderlermiş o kadar. Üç yaşında görkemli düğünle evlendirilip, beş yaşında dul kalan sultan bile var."

"O yaştaki kız çocuğu evlendirilir mi hiç?"

"Hükümrانlık uğruna oğulların, erkek kardeşlerin, yeğenlerin öldürüldüğü bir dönemde kızların yaşı dışı ne ki? Sultanlar on iki yaşına kadar gerdeğe sokulmazmış ama, I.Ahmet'in kızı Ayşe sultanda buna uyulmamış. Dokuz on yaşlarındayken evlendirildiği elli beş yaşındaki sadrazam Nasuh paşanın koynuna sokulmuş. Bir sene sonra gözleri önünde kocası boğdurulmuş. Bu sultan, en son elli yaşında olmak üzere tam yedi defa evlendirilmiş. Sadrazam olan ilk ve son kocalarını cellatlara, üçüncü kocasını sipahilere kurban vermiş. Öbürlerini de savaşlar almış elinden. Bir başka paşanın ölümüne neden olmayayım diye kahrından bir sene sonra ölmüş."

Esin, yine hafiften güldü.

Elif: "Patişah III. Ahmet'in kızı Fatma sultan, beş yaşında evlendirilmiş. On iki yaşına geldiğinde kocası sadrazam Silahtar Ali paşa savaşta ölünce, gerdeğe giremeden dul kalmış garibim. Ertesi yıl, Lale devrinin meşhur sadrazamı elli yaşındaki Nevşehirli İbrahim paşayla evlendirilmiş. Zevke sefaya dalan Nevşehirli de bol bol lale soğanı ekmiş. Ama toprağa ama körpe sultana."

Bir süre güldüler.

Elif: "Bin sekiz yüzlü yılların ortalarına kadar sultanlara, birkaç özel izin dışında erkek çocuk büyütme hakkı da verilmemiş. Tahtta mirasçı olurlar diye. Doğan çocuk erkekse, anasının kucağına bile verilmeden alınıp boğularak öldürülürmüş. Sultanların, sürgüne gönderilen kocasıyla gitme hakkı da bulunmuyormuş. Ne gariptir ki kızlarını, kız kardeşlerini, diğer yakınlarını ve paşalarını dilediği gibi evlendiren padişahların evlenme hakları yokmuş."

Esin, bu durumun garipsedi.

Elif: "Timur, Ankara savaşında yenip esir ettiği Yıldırım Bayezit'i aşığılamak için karlarından Sırp asıllı Olivera'ya bir ziyafette sakilik yaptırıyor. İşte bu sadakatsizlik nedeniyle padişahların, yabancı asıllı kadınlarla nikahlanarak evlenme geleneğine son veriliyor. Haremleri hep yabancı piliçlerle doldurulduğu için, zavallı padişahların isteseler de gözdeleriyle evlenememişler. Buna dayanamayan padişah Abdülmecit, bir fermanla bu uygulamayı kaldırıp gözdelerle nikahlanma yolunu açmış. Dört yüz elli yıllık bir süreç içerisinde padişahlardan sadece Genç Osman'ın, nikahlanarak evlendiği söylenir. Haremine yabancı cariyelerden değil, Şeyhülislam ve bir paşanın kızlarını aldığı için. Dayanamayıp asılırm diyerekten gedikli cariyeleri çirak etmiş."

"O ne demek?"

"Kullanılmış çocuksuz cariyeleri devlet görevlilerine kaktırvermiş. Yani, onlarla nikahlatıp haremde uzaklaştırmış. Haremde çırak edilen cariyeler, bunun öcünü almakta gecikmemişler. Padişah yeniçerileri ortadan kaldıracak diye dedikodu yaymışlar. Başkaldıran yeniçeriler de, yenilikçi, cesur ve padişahların en yakışıklısı Genç Osman'ı işkenceyle öldürmüşler."

Esin, bu kez üzüntü belirtti.

Elif: "Sultanlar, paşa ve beylere, cariyeler de padişaha ve saraya yaranma aracı olmuşlar hep. Padişah olan oğluna yaranmak isteyen valide sultanlar, esir tüccarlarının görücüye çıkarmayıp sakladığı köle kızlardan en güzellerini seçerek satın alırlarmış. Onları bir güzel hazırlatıp oğlunun haremine sokarlarmış. Padişaha uygun görmediklerini, sadrazama ve bazı vezirlere hediye ederlermiş. Paşalar da, ele geçirdikleri yerlerdeki en güzel kızları seçip, armağan olarak padişaha ve sadrazama sunmak için hareme gönderirlermiş. Saray dışındaki kızlar da sultanlarla aynı kaderi paylaşmışlar. Devlet-i Âli'de önemli görevde bulunanlara, yaşına başına bakılmaksızın körpecik kızlar sunulmuş. İstanbul dışında da düzen aynıymış. Paşalara, beylere, şeyhlere ve ağalara yaranmanın, yamanmanın tek yolu ayva tüylü kız vermekmiş." Gösteri yapan kızlara baktı.

"Büyük Atatürk, kadın onurunun ayaklar altına alındığı işte bu kepezeliklere de son verdi. Buyrukla değil, özgür iradesiyle eşini seçme hakkını tanıdı kadınlara. Yüce Atatürk'ü çok sevip sayma nedenlerimden birisi de budur. Ama ne yazık ki Türk kadını, bu eşsiz özgürlüğün değerini anlayamıyor...Kişiliksiz orta doğu kadını yapısına geri dönüp yobazlaştığı gibi, çarpık özentileri çağdaşlık diye algılayıp yozlaştırıyor."

Esin, bu açıklamayı harika bulduğunu yüz ifadesiyle belli etti.

Elif: "Hükümran olmak ve iktidarda kalma hırsı dün neyse bugün de aynı. Kadınlar yine kullanılıyorlar. Yöntemler farklı o kadar." Gösteri yapan kızları gösterdi. "Onlar daha az kullanılacaklar. Özgürlüğü yaşayıp bireyleştikleri için baskılara en azından direnebilirler. Türban takan kızlar ise, tarikat ve cemaatlerin birer ümmeti. Bazı siyasi partilerin politika aracı. İki türlü baskı altındalar. Belirle-nen şekilde örtüneceksin dayatmasıyla ezilirlerken, bir taraftan da taze yobaz yakıştırmasıyla aşağılanıyorlar. Çevremdekilerden biliyorum, çoğunun umurunda değil bunlar. Çünkü türban, aynı zamanda çıkar sağlama aracı. Tarikat ve cemaatler, çıkarlarına hizmet edenleri ekonomik yönden destekliyorlar. Müthiş bir dayanışma söz konusu."

Kederlenip derinden soluklandı.

"Dinsel baskı altında yaşanan bir çevrede, dayatılan şekillerde dindar görünmek zorundasın. Yakın bildiklerinin yanında bile düşüncelerini özgürce açıklamaktan çekinirsin. Birçok şeyi din dışı görsen bile benimsemiş ve inanmış görünmek zorunda kalıyorsun. Yoksa, sapkın damgası yersin. İmam hatip lisesi son sınıftayken bunu yaşadım ben. Kafa dengi üç kız arkadaşla sık sık düşünce yürütürdük. Bir gün baya efelendim. Bir kızın dini imanı ve ahlakı, saçının bir telinin görünmesiyle zedeleniyorsa eğer, Allah'ın dini bu olamaz dedim. Kadın, baskı altında tutulmazsa, sapkın bir varlık olur diyenlere lanet okudum."

Peygamberimiz, 'Tatlı bir eş, dünyanın en iyi nimetidir' buyurdıkları halde kadını, şeytana çabuk kanan, melek olması asla istenilmeyen bir yaratık gibi gören zihniyete sinir olduğumu belirttim. Ertesi gün müdür beni çağırıldı. Bana söylediği tek söz şu oldu. Sapkınlaşma..."

Esin, derinden sarsıldı.

Elif: "Zoraki türban takanlardan kimileri, ailesinin ve buldukları çevrenin baskısı nedeniyle okumak uğruna da olsa başlarını açmaktan korkuyorlar. Ben korkmazdım ama, ailemin benim için kaygılandığını anladım. Aileme, iyi bir üniversitede okumak istediğimi söyledim. Başını açmadan okuyacaksan git dediler. Zaruretlere karşısında başı açmanın günah olmayacağını belirttim. Önce yumuşadılar ama çevre baskısına karşı koyamadılar. İnadımı sürdürür çevreme başkaldırırdım ama... Bu defa da karşı tarafın malzemesi olurdu. Kendimi kullanırmak istemedim. İşin aslına bakarsan, üniversitede okumak isteyen bir kızın, başa örtülen bir bez parçasıyla kendini okumaktan kısıtlaması inançla bağdaştırılmaz. Yiğınla genç kız, her türlü sıkıntı ve zorluklara katlanarak okurlarken, başını açmadan okutmuyorlar diyenler, Kuran'ın ilk ayeti oku buyruğuna da ters düşüyorlar. Türbanı sözde savunanların amacı, üzüm yedirmek değil, bağcıyı dövdürüp üzümleri toplamak. Bir de madalyonun öteki yüzü var tabii. İster türban, isterse geleneksel başörtüsüyle okumak isteyenler, devlet tarafından hizmet verenler değil, hizmet alanlardır. Başörtülü olarak üniversitelerde okumaları olağan görülebilir. Bu uygulama ilerde başka ayrışmalara yol açar mı orası belli değil. Öyle veya böyle olanlar, kullanılan kadın ve kızlara oluyor. Gerisi hikâye..."

Veysel Başer